

іншого, – не хочуть платити пристойну заробітну плату навіть високо-кваліфікованим працівникам. Разом із тим, у пошуках роботи є й такі, хто затребуваний на ринку праці, але хоче знайти ще більш вигідні умови для себе.

За результатами соціопитувань, проведеними на початку 2014 р., лише 36% зайнятих працюють за фахом, 20% – лише частково за фахом, а майже 40% взагалі не за фахом. Це яскраво характеризує, з

одного боку, перебування національної економіки у стані стагнації, а з другого, – факт того, що професійна освіта працює на вітер, гроші платників податків фактично марнуються.

Можливості суттєвого поліпшення ситуації на ринку праці в країні ми пов'язуємо з розвитком малого і середнього бізнесу та посиленням завдяки цьому економічної конкуренції.

Література

1. Сірко А.В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. [текст] / А.В. Сірко – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 416 с.
2. Сірко А.В. Відрегулювання відносин та прав власності у корпоративному секторі економіки / А.В. Сірко, Н.М. Найдич // Вісник Тернопільського державного економічного університету. – 2006. – № 4. – С. 9-19.
3. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.ukrstat.gov.ua>

УДК 338.24:330.342

ОСОБЛИВОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В ТРАНСФОРМАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Мірієва Р. – ст. 1 курсу, гр. Фвн-11

Науковий керівник. – д.е.н., професор Сірко А.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Україна, здобувши державну незалежність і приступивши до розбудови цивілізованої ринкової економічної системи, фактично запозичила інститут підприємницької корпорації, використавши його як зручний інструмент для широкомасштабної приватизації великих і середніх державних підприємств. Тоді на поспіхом створений корпоративний сектор вітчизняної економіки покладалися великі сподівання, що він у нас також стане локомотивом економічного зростання, широкого залучення акціонерного капіталу та інноваційного оновлення виробництва. Проте за чверть віку з початку трансформаційних перетворень економічного дива так і не сталося. Економіка України серйозно потерпає від браку необхідних інвестицій та інновацій, як наслідок цього її техніко-технологічний базис знаходиться у критичному стані, на межі техногенних катастроф, а країна стрімко перетворюється на сировинний придаток та ще й хронічного боржника індустріальної частини світу.

Дослідження вітчизняної моделі корпоративного управління, яка склалася на тлі приватизаційних і постприватизаційних процесів, дає можливість виокремити найбільш важливі передумови її формування та розвитку:

– брак власного досвіду розбудови цивілізованих корпоративних відносин;

– формування корпоративного сектору не природно-еволюційним шляхом, а в ході швидкоплинної приватизації і переважно неринковим способом;

– глобалізаційні виклики, необхідність інтеграції національної економіки у європейську спільноту, які диктують необхідність створення інституційної бази у сфері корпоративних відносин, адекватної міжнародним стандартам.

Інституційні обмеження, які суттєво позначаються на якості корпоративного управління в Україні, а саме:

- відсутність традиційної корпоративної культури;
- несформованість механізмів управління корпоративною власністю та захисту прав акціонерів;
- недосконалість законодавчої бази;
- самоізолюваність корпорацій від власної ринкової інфраструктури – фондового ринку [1].

Через серйозний спротив радикальним реформам з боку лобістів олігархічного капіталізму наша держава останньою із пострадянських країн, лише наприкінці 2008 року, спромоглася ухвалити закон, що регламентує основні корпоративні норми, – Закон «Про акціонерні товариства» [2]. Не маючи практичного досвіду функціонування ринкової системи, Україна, як і більшість постсоціалістичних країн, у процесі формування вітчизняної моделі корпоративного устрою обрала за взірць саме аутсайдерську модель, побудовану на класичних уявленнях про ринкову саморегуляцію. Проте дана модель, орієнтована переважно на здійснення зовнішнього контролю, вже на початку свого формування виявилась неадекватною рівню розвитку інституційного середовища. Тому подальший розвиток перехідної моделі визначив тенденцію до стрімкої концентрації прав власності та поширення феномену інсайдерського контролю.

Сформована в Україні модель внутрішнього контролю, на думку багатьох дослідників [3; 4], вигідна тим, що відкриває широкі можливості для одержання так званої інсайдерської ренти, тобто доходу за рахунок проведення вузькокорисливих і незаконних операцій з активами компанії.

Основні проблеми корпоративного управління в Україні пов'язані із слабким захистом корпоративних прав міноритарних акціонерів: відсутністю механізмів їх впливу на процес прийняття управлінських рішень; ухилення від дивідендних виплат у публічних товариствах; ускладнений доступ до необхідної інформації; ігнорування прав акціонерів при додаткових емісіях, реструктуризації і банкрутстві

компанії; випадки повторного продажу тих самих акцій тощо.

У такій системі відносин химерно поєднуються компоненти різних моделей управління корпораціями:

- значно розпорошена власність як ознака аутсайдерської системи, що за наявності неліквідного ринку цінних паперів і нерозвиненої фондової інфраструктури стає гальмом прогресивного розвитку корпоративного управління;

- діє тенденція до зростання концентрації власності і, отже, посилення елементів інсайдерського контролю, поширення схем перехресного володіння акцій та формування на цій основі інтегрованих бізнес-імперій.

Найбільшою перешкодою на шляху утвердження

ефективної моделі корпоративного управління в Україні стала тотальна корупція в системі державного і місцевого територіального управління. Корупція не лише протидіє залученню корпоративного капіталу, приходу так званих стратегічних інвесторів на підприємства реального сектору економіки, але й суттєво деформує базові інститути ринкової економіки – інститут приватної власності та інститут економічної конкуренції, або рівного доступу усіх економічних агентів до обмежених ресурсів (природних, капітальних, фінансових та ін.). Тому просування у бік цивілізованої ринкової економіки ми вбачаємо лише за умови деолігархізації політико-економічної системи, що склалася. Це – завдання громадянського суспільства, яке у стані свого становлення і розвитку.

Література

1. Сірко А.В. Інвестиційні потреби розвитку корпоративного сектора та проблеми їх інституціонального забезпечення / А.В. Сірко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 8. – С. 51-61.
2. Закон України «Про акціонерні товариства» № 514-VI від 17.09.2008 р.
3. Сірко А.В. Специфіка становлення моделі корпоративного управління в економіці України / А.В. Сірко // Вісник Тернопільської академії народного господарства. – 2002. – № 7/3. – С. 77-80.
4. Tirole J. Corporate Governance // *Econometrica*. – 2001. – №69. – P. 1-35.

УДК 336.741.236.2(477)

ГРОШОВА МАСА В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ: ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВА

Могульська Т.О., Іванова К.Ю. – ст. 1 курсу, ОПДвн-11

Науковий керівник – д.е.н., професор Сірко А.В.

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

Гроші – універсальний засіб обміну товарів і послуг, який, безперечно, є благом цивілізації, попри те, що через гроші деякі люди чинять зло. Однак у зв'язку з тим, що сучасні гроші відірвалися від колишньої своєї внутрішньої вартості і набули паперово-кредитної форми існування, виникла проблема штучного (зовнішнього) забезпечення і підтримання цінності таких грошей. Ця місія цілком лежить на плечах держави, її уповноваженого на те органу – Центрального банку. Суть проблеми забезпечення цінності грошей як засобу обміну товарів полягає у необхідності підтримання стабільності купівельної сили грошей через рівновагу товарної і грошової мас в національній економіці. Ось тут і постає двояка проблема: з одного боку, потрібно чітко розуміти реальну структуру сучасної грошової маси, її поелементний склад; а з другого, – засобами монетарної політики регулювати кількісно грошову масу в національній економіці, аби уберігати гроші як такі від інфляції (знецінення).

Під грошовою масою наукою розуміється уся сукупність запасів грошей у всіх їх формах, які перебувають у розпорядженні суб'єктів грошового обороту в певний період. Гроші функціонують у готівковому і безготівковому видах. В сучасних умовах, особливо завдяки комп'ютерним технологіям, видова структура грошової маси суттєво змінилася: безготівкові гроші витісняють готівкові. У практиці розвинених країн частка безготівкових грошей уже сягає 75-95% [1]. Процес такого витіснення одних грошей іншими відбувається і в Україні – усе більше наших співвітчизників привичається користуватися

кредитними розрахунковими картками, а користування ощадними рахунками стало уже загальною нормою.

Поняття грошової маси стало широким. Окрім готівкових і безготівкових грошей, в економіці практикуються і квазігроші: банківські строкові рахунки, цінні та інші засоби. Певна річ, ступінь ліквідності різних форм грошей різна. Це має принципове значення для регулювання грошової маси Центральним банком. Для того, щоб регулювати, чи балансувати, грошову масу відповідно до прогнозованих обсягів ВВП, потрібно знати, які саме форми грошей реально функціонують, у яких обсягах та і з якою швидкістю змінюються форми цих грошей, тобто переходять від одних форм до інших. Як відомо, за ступенем ліквідності у грошовій масі виокремлюють певні агрегати. У статистичній практиці України зазвичай використовують чотири грошові агрегати: M0 – включає масу національної готівки, яка перебуває поза банками; M1 – гроші в агрегаті M0 + вклади в банках, які можуть бути використані власниками негайно, без попередження банків; M2 – гроші в агрегаті M1 + вклади на всіх видах строкових рахунків + переказні депозити в іноземній валюті; M3 – гроші в агрегаті M2 + кошти в цінних паперах власного боргу банків, крім акцій.

Оскільки наше суспільство перебуває ще в перехідному до повноцінного ринку стані, постільки грошова маса у нас чітко ще не структуризувалася і є певні труднощі з її визначенням. Найбільш ліквідним агрегатом є M0, а найменш ліквідним – M3. НБУ